

Narkotika er um at gerast samfelagstrupulleiki í Skandinavia

Í Danmark er talið av ákærumálum viðvíkjandi narkotika fimmfaldað eftir einum ári - tibetur tykjast hesi ræðuligu evnini ikki at vera komin til Føroya

Euforiserandi evni, ella NARKOTIKA, sum tað kallast við einum helst meira kendum orði, er ein trupulleiki, ið vit her heima í Føroyum tibetur fyrilils kunnu tykjast at vera sloppin undan. Vit hava litið og onki merkt til tað, og bert er at vóna, at tað sama verður í framtíðini.

Hesi ymisku evnini, ið nevntast narkotika hava leingi verið kend. Tá europearar á fyrsta sinni komu út til tey meira fjartliggjandi londini eystanfyrir, so sum India og Kina, lærdu tey á fyrsta sinni hesi evnini at kenna. Síðan komu tey so við og við til vestanheimin og nú tey seinastu árinu eru tey komin til Skandinavia, har tey hava elvt stórar trupulleikar.

Hesi evni — í tali eru tey óføra nógv — hava eina ávísa virkan á okkum. Tey kunnu eisini nevntast undir heitinum »RÚSEITUR«. Vit kenna annan rúseitur, eitt nú kaffi, the, nikotin ella alkohol. Men onki virkar so sterkt á okkum sum narkotika. Harafturat kemur tað vandamikla, at jú sterkari slíkt virkar, verri er tað at gevast við at nýta tað. Vit, ið roykja, vita av sonnum, hvussu ringt tað kann vera at leggja av — ella bert at royna tað.

Nú kundi ein sjálvandi spurt, hvussu narkotika virkar á okkum, og hartil er at siga, at tað oftast er heilt ógjørligt at svara, tí tað er so ymiskt, hvørja ávirk an evnið hevur á tey ymisku menniskjuni. Tó plagur eitt at vera felags hjá øllum, ið gerast narkotikatrælir: Tey verða óll somul meira ella minni sinnissjúk. Har er tað júst tað vandamikla liggur.

Sløgin

Sum sagt finnast nógv ymisk sløg. Fyri at taka tey mest almennu kunnu vit nevna t. d. HASCHIS, PRELUDIN, AMFETAMIN, OPIUM, MORFIN, HEROIN og L.S.D. Tað mest nytta narkotikum í Norðarlondum í dag er so avgjørt haschis, (oftast verður tað bert nevnt HASH). Hetta er ikki so sterkt og virkar ikki so ógslígt, men tann ræðandi og altavgerandi vandin við hesum evninum er, at tað ger narkotika til ein vana, so at tann, ið tekur tað, skjótt ikki fær nógv bert av hash, men má fara at fáa sær sterkari og meiri vandamikil evni. Hash verður ofta blandað uppí tubbak og roykt, og tað kann kanska tykjast litið vandamikil, men tá ein hashroykjari fyrst er komin so langt áleiðis, at hann kennir eina so sterka trongd innan í

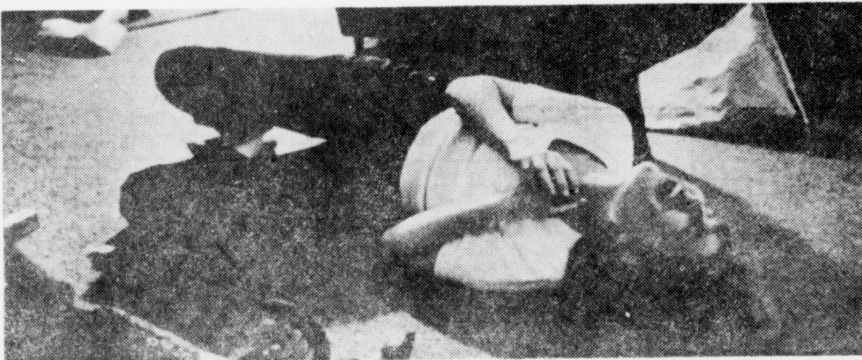
sær, at hann má fáa sær okkurt sterkari, sum t.d. morfin ella heroín, so er av sonnum galið, tí hesi evnini verða aloftast tikin við sproytnu.

Gulsótt og livurbrúna

Sproyturnar eru vandamiklar, tí ikki bert karva tær allar armarnar á narkomanunum upp, men tær bera eisini gulsótt við sær, um tær ikki verða gjørdar reinar og steriliseradar — og hvør hugsar um at sterilisera eina sproytnu, tá hann liggur í einum narkotikarúsi? (Um hann yvirhøvar eigur tilfar til at sterilisera sproytnuna við.) Talið av teimum, ið eru vordnir innlagdir við gulsótt, fyrir ikki at siga deyðir av tí í Skandinavii í seinastuni, er óhugnaliga stórt. Men ikki nokk við tað. Tá ein hevur tikið narkotika gjøgnum longri tíðarskeið, gerst hann livursjúkur, og hetta kann gerast rættiliga álvarsamt, um viðkomandi ikki alt fyrir eitt kemur undir læknaviðgerð.

L.S.D.

Tað mest vandamikla narkotikum, vit kenna í dag, er L.S.D. Av hesum verður ein

Henda gentan luttók í einari L.S.D.-veitslu, og tað sæst skiliga, at hon ikki hevur tað gott. Sjálv segði hon, tá ið hon var raknað við aftur, at hon gjørdist ræðsluligin í rúsi sínum og hevði bert hug at doyggja.

heilt avgjørt sinnissjúkur og tað aloftast so beinan vegin. Annars sigst, at tað kennist heilt ófatiliga vakurt — eins og í eini dreymaverð, tá ein hevur tikið hetta evnið, men so sum fráliður kemur sinnissjúkan snikjandi. Narkomanurin fær marruna, klaustrofobi og annað tilíkt, eins og tað er felags hjá nógvum, at tey royna at forgera sær.

Teir stóru sleppa undan

Sjálvsagt eru øll hesi narkotika strangliga bannaði eins væl í

hinum londunum í Europa og her hjá okkum, og onki er at finnast at tí. Í okkara samfelagi er tað soleiðis á øllum økjum, at tá tað gongur galið hjá einum borgara, so má samfelagið royna at hjálpa honum á fót aftur, og tí er tað greitt, at samfelagið vil bota um viðurskiptini á hesum økinum við at banna tey vandamiklu evnini.

Men hóast alt verður ein ófatilg rúgva av narkotika av ymsum slagi smuglað inn í t.d. Danmark næstan á hvønn einasta hátt, sum til ber. Tað er nú vordn við galsið, at danir eru blivnir vanir við at fara á feriu suðureftir til Turkalandis ella Afghanistan, har tað ber til at keypa narkotika við litlum vanda, og síðan hava tað heim aftur við sær krógvað í viðförinum. Síðan selja teir tað á gotu num ella á vertshúsum í býunum í Danmark — eina helst í Keypmannahavn. Hetta er nú ikki so ringt at hava við at gera, tí hóast alt er mark fyrir, hvussu nógv, hesi ungu kunnu hava við sær. Nei, tað ið veruliga elvir trupulleikar hjá dansak politinum, eru teir heilt stóru narkotikahandlsmenninir, ið hava eina rúgva av millummonnum, og sum sjálvir fortjena ta stóru peningarúgvuna í hasum sambandinum. Tað eru teir, ið eru veruliga vandamiklir, og hevur danska politiid eisini sett í verk eitt serstakt narkotikapólití. Hesir hava tó ikki havt so góða eydna við sær, sum vónandi var, tí enn hevur tað aldri eydnast teimum at fáa hendur á einum av teimum veruliga stóru narkotikahandlsmönnum. Tað er kanska

Ein sproytunarkomanur — hann kann vera nærur fullvissur í at fáa gulsótt ella livrabruna.

meira vana enn hash) í, og so knappliga ein dagin siga teir stopp. Nú eru skúlabørnini blivin so von við at nýta narkotika, at tey mugu og skulu hava tað, og tað kunnu tey eisini framvegis. Men nú sleppa tey at gjalda fyrir tað, og narkotika er ikki biligt. Mangan eiga tey ikki fyrir tað, og nógv hava ver ið noydd til at stjála ella forbróta seg á annan hátt fyrir at fáa pening til vega.

Narkotika frítt?

Í seinastuni hevur verið tosað nógv um at geva hash frítt í Danmark, tí at summir serfrøðingar vilja vera við, at hash hóast alt ikki ger vana, og málið hevur verið fyrir á Christiansborg. Men hvussu so er ella ikki, so siga frøðingarnir hjá politinum í Keypmannahavn, ið vera hildnir teir konastu í Europu, at hash tvørturímóti ger vana, og sostatt verður tibetur

an nýttar av teimum monnum, ið givið hava teimum, sexuelt.

Narkotikamálini fimmfaldaði

Viðhvørt hevur í donskum bløð um verið skrivað, um ikki trupulleikarnir, ið standast av narkotika, verða blástir upp til nógv meira, enn teir veruliga eru. Nakað kann vera um tað, tí beinleiðis trupulleikar av hesum eitrinum eru hóast alt so fáir, tá ein tekur prosenttalið av fólkatalinum í Danmark, men tá so ein hugsar um nógv av teim óbeinleiðis trupulleikunum, so sum tær hava verið nevndir her, so verður tað hóast alt eitt sindur órðvisi. Tá vit so samstundis fáa at vita, at talið av kærumálum í Danmark viðvíkjandi narkotikalógina bert eftir einum ári er fimmfaldað, so gevur tað okkum hóast alt nakað at hugsa um. Í hvussu fer kann hetta eitrið, um vit ikki ansa eftir, skjótt gerast ein trupulleiki fyrir øllum samfelagnum.

Vónandi ongantið í Føroyum

Vit her heima í Føroyum hava fyrir vana at apa eftir mótanum í øðrum londum. Tað er onki at siga til, tí oyggjar okkara eru so smáar, at tað ikki ber til hjá okkum sjálvum at finna uppá, og tað er væl eisini gott, Føroya ungdomur á mongum økjum ikki stendur aftanfyrir ungdomin í øðrum londum. Her er tó ein móti sum tað heilt avgjørt ikki loysir seg at fara eftir. Hann elvir onki annað enn deyða og vónloysi, og eg kann bert biðja til, at Føroya ungdomur má sýna seg so skilgæðan ikki at leggja eftir hesum ræðuliga, hvussu nýtt og spennandi, tað so enn kann tykjast, tí hvat so øll siga, eru læknaser frøðingarnir hjá danska politinum, ið sum sagt eru millum teir fremstu í heiminum, avgjørt á einum máli um, at narkotika — tað verði seg hvørt slag tað so er — als onki gott ber við sær.

micky.